

09.05.2022

Asia/19

Käsiteltävä tässä kokouksessa

§ 360

Päätös perusopetuksen poikkeusjärjestelyjen mahdollistamiseksi

HEL 2020-009208 T 12 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti määrätä tartuntatautilain 58 §:n nojalla, että Helsingin kaupungin alueella sijaitsevien perusopetuslain mukaista perusopetusta antavien oppilaitosten tiloja voidaan käyttää perusopetuksen antamiseen seuraavin edellytyksin.

Tiloja käytettäessä tulee tartuntatautilain 1 §:ssä säädetty tartuntatautilain tarkoitus huomioon ottaen noudattaa opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) sekä Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) 1.3.2022 antamaa ja päivityksin täydennettyä liitteenä olevaa suositusta (liite 1).

Päätös on voimassa ajan 10.5-9.6.2022 tai kunnes asiasta toisin päätetään.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi
Timo Korhonen, yksikönpäällikkö, puhelin: 09 310 21012
timo.korhonen(a)hel.fi
Anna Kukkola, kaupunginasiamies, puhelin: 09 310 64694
anna.kukkola(a)hel.fi
Siiri Vainikainen, epidemiologisen toiminnan lääkäri, puhelin: 09 310 28640
siiri.vainikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 OKM THL suositus - opetus ja varhaiskasvatus 1.3.2022

Muutoksenhaku

Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto
Hallintovalitus, todisteellinen tiedoksianto

Otteet

Ote

Otteen liitteet

Etelä-Suomen aluehallintovi- rasto / opetus- ja kulttuuritoi- men va Helsingin ja Uudenmaan sai- raanhoitopiiri Opetushallitus	Esitysteksti Hallintovalitus, tavallinen tiedoksi- sianto
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Esitysteksti Hallintovalitus, tavallinen tiedoksi- sianto
Sosiaali- ja terveysministeriö	Esitysteksti Hallintovalitus, tavallinen tiedoksi- sianto
Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos Yksityiset sopimuskoulut	Esitysteksti Hallintovalitus, tavallinen tiedoksi- sianto Esitysteksti Hallintovalitus, tavallinen tiedoksi- sianto
Yksityiset ja valtion peruskou- lut	Esitysteksti Hallintovalitus, tavallinen tiedoksi- sianto Hallintovalitus, todisteellinen tiedok- sianto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Tässä päätöksessä määrätään oppilaitosten tilojen turvallisesta käytös-
tä perusopetukseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen
antaman suosituksen tarkoitus on tukea kouluja toteuttamaan koulun-
käynti koronaepidemian aikana siten, että se on turvallista lapsille ja
henkilökunnalle. Suositusta noudattamalla voidaan hallita tartuntariskiä
eli vähentää tartuntoja ja rajata mahdollisissa altistustilanteissa altistu-
neiden joukko mahdollisimman pieneksi. Toimintaa suunniteltaessa on
tärkeää sovittaa yhteen lapsen etu ja oikeudet ja tartuntatautien torjun-
nan periaatteet. Helsingissä tilojen turvallinen käyttö tarkoittaa muun
muassa, että oppilaat opiskelisivat etäyhteyksiä hyödyntävän ja lähio-
petuksen yhdistelmämallin mukaisesti, jossa osa luokista työskentelee
kukin vuorollaan ja lyhytaikaisesti etäopetuksessa. Oppilaiden oikeus
opetukseen turvataan myös poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden ai-
kana. Päätös koskee lähtökohtaisesti kaikkea Helsingissä annettavaa
perusopetusta. Poikkeukselliset opetusjärjestelyt eivät kuitenkaan kos-
ke esiopetuksen oppilaita, perusopetuksen 1 - 3 vuosiluokkien oppilai-

ta, erityisen tuen päätöksen saaneita oppilaita, pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita eikä valmistavan opetuksen oppilaita. Näiden oppilaiden opetus järjestetään lähiopetuksena.

Perusopetus järjestetään lähtökohtaisesti lähiopetuksena. Mahdollinen siirtyminen poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin tapahtuu opetuksen järjestäjän päätöksellä. Kaupunginhallitus teki lukuvuoden 2020-2021 aikana kymmenen päätöstä perusopetuksen poikkeusjärjestelyjen mahdollistamiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen 1.3.2022 antama suositus koskee silti myös varhaiskasvatusta ja esiopetusta ja niiden tilankäyttöä, mutta mahdollisuutta ja tarvetta etäyhteisöjen hyödyntämisen ja läsnäolon yhdistelmämalliin ei toiminnan luonteen vuoksi ole.

Säädösperusta

Tartuntatautilain (1227/2016) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja. Tartuntatautilain 9 §:n mukaan kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tartuntatautilaissa tarkoitettu tartuntatautien vastustamistyö osana kansanterveystyötä siten kuin kansanterveyslaissa (66/1972), terveydenhuoltolaissa (1326/2010) ja tartuntatautilaissa säädetään. Tartuntatautien vastustamistyöhön kuuluu tartuntatautilaissa tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi.

Perusopetuslain (682/1998) 29 § mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Nyt tehtävällä päätöksellä tilojen turvallisesta käytöstä turvataan lasten oikeutta turvalliseen opetusympäristöön.

Perusopetuslain 20 a §:n 1 momentin mukaan, jos opetusta ei tartuntatautilain 58 §:n nojalla annettavan päätöksen johdosta voida järjestää turvallisesti lähiopetuksena koulussa tai muussa opetuksen järjestämispaikassa, voidaan opetuksessa siirtyä opetuksen järjestäjän päätöksellä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin enintään yhden kuukauden ajaksi kerrallaan, jos se opetuksen järjestämiseksi on välttämätöntä. Oppilaan oikeus opetukseen tulee turvata myös poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana. Ensimmäinen perusopetuslain muutos, jolla 20 a § lisättiin lakiin, tuli voimaan 1.8.2020 (521/2020) ja se oli voimassa määräaikaisesti vuoden 2020 loppuun. Vastaavan sisältöinen väliaikainen muutos (1191/2020), joka oli voimassa 31.7.2021 saakka, tuli voimaan 1.1.2021. Lukuvuotta 2021-2022 koskeva laki (687/2021) on voimassa 1.8.-31.7.2022. Muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa paikallinen päätöksenteko, jolla perusopetuksen järjestäminen voidaan hoitaa turvallisesti epidemian aikanakin. Lukuvuonna 2021-2022 voimassa olevan lain esitöiden mukaan tavoitteena on jatkaa lakien (1191—1192/2020) mukaista oikeustilaa perusopetuksessa lukuvuoden 2021—2022 ajaksi (HE 93/2021 vp s. 9).

Perusopetuslain 20 a §:n säätämiseen ensimmäisen kerran johtaneen hallituksen esityksen (HE 86/2020 vp) mukaan mikäli opetuksen järjestämisessä ei pystyttäisi noudattamaan tartuntatautiviranomaisen päätökseen sisältyvää ohjeistusta opetustilojen turvallisesta käytämisestä tai opetustilat suljettaisiin osittain tai kokonaan tartuntatautilain 58 §:n nojalla, voitaisiin opetuksessa siirtyä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin (HE 86/2020 vp, s. 16-17). Kevätlukukaudella 2021 voimassa olleen perusopetuslain 20 a §:n säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 218/2020 vp) mukaan ehdotetun pykälän 1 momentti vastaa nykyisin voimassa olevaa. Perusopetuslain 20 a §:n 1 momentissa ehdotetaan, että opetuksen järjestäjä voisi siirtyä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin, jos tartuntatautilain mukainen tartuntatautiviranomainen antaisi tartuntatautilain 58 §:n nojalla päätöksen opetukseen käytettävien tilojen sulkemisesta osittain tai kokonaan, tai jos opetuksessa ei voitaisi noudattaa päätökselle mahdollisesti asetettuja ehtoja. Edelleen hallituksen esityksen mukaan turvallisuuden arvioinnissa ja lähiopetuksen järjestämisen käytännön suunnittelussa noudatettaisiin tartuntatautilain mukaisesti päätöksiin mahdollisesti sisältyviä edellytyksiä opetukseen käytettävien tilojen käyttämisestä. Myös kevätlukukaudella 2021 voimassa ollut pykälää koskevassa sivistysvaliokunnan mietinnössä (SiVM 16/2020 vp) todetaan, että poikkeuksellisia opetusjärjestelyjen soveltamisen edellytyksiä ei nyt ehdoteta muutettavaksi tältä osin. Lukuvuonna 2021-2022 voimassa olevan lain esitöiden mukaan tavoitteena on jatkaa lakien (1191—1192/2020) mukaista oikeustilaa perusopetuksessa lukuvuoden 2021—2022 ajaksi. (HE 93/2021 vp s. 9). Muussa julkaistussa lainvalmisteluaineistossa ei ole esitetty tästä

poikkeavia kantoja. Tartuntatautilain 58 § soveltuu siis sanamuodostaan huolimatta kokonaan tai osittain sulkemista koskevan päätöksen lisäksi myös päätöksiin, joilla annetaan velvoittavia ohjeita tai määräyksiä pykälän tarkoittamien tilojen käytöstä.

5.4.2022 päättyneellä lausuntokierroksella olleessa esitysluonnoksessa ehdotetaan jatkettavaksi jälleen perusopetuslakiin ja Helsingin eurooppalaisesta koulusta annettuun lakiin väliaikaiset säännökset, jotka varmistaisivat vastaavanlaisen säätelytilan myös lukuvuonna 2022—2023. Lainsäädäntö mahdollistaa siirtymisen opetuksen järjestäjän päätöksellä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin. Esityksen tarkoituksena on ehkäistä koronaviruksen leviämistä, lieventää siitä koituvia haittoja sekä turvata perusopetuslain mukaisen opetuksen turvallinen järjestäminen. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2022 ja olemaan voimassa 31.7.2023 asti.

OKM:stä 19.4.2022 saadun sähköpostitiedon mukaan ministeriöllä on valmius antaa hallituksen esitys elokuun alussa. Käytännössä tämä kuitenkin tarkoittanee sitä, että poikkeukselliset opetusjärjestelyt eivät ole käytettävissä heti koulujen alkaessa elokuussa.

Epidemiologinen toiminta ja kasvatuksen ja koulutuksen toimiala seuraavat tilannetta kesän aikana. Tilanearvion perusteella tuodaan mahdollisesti 8.8.2022 kaupunginhallituksen syyskauden ensimmäiseen kokoukseen käsiteltäväksi poikkeuksellisten opetusjärjestelyjä koskeva päätös, mikäli on voimassaoleva lainsäädäntö.

Edellytyksenä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymiselle on lisäksi se, että se on välttämätöntä. Mahdollinen siirtyminen poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin tehdään tästä päätöksestä erillisessä päätöksenteossa. Siirtyminen poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin edellyttää aina välttämättömyysharkintaa, joka tehdään lain esitöiden mukaan yhteistyössä kunnan epidemiologisen toiminnan kanssa.

Epidemiologinen arviointi

Suomen tilanne

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan SARS-CoV-2:n aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Korona aiheuttaa sitä vakavamman sairauden, mitä iäkkäämpänä sen saa. Koronaan kuolleista 60 % on Suomessa ollut yli 80-vuotiaita ja 93 % yli 60-vuotiaita. Myös nuoremmat aikuiset voivat saada vaikean, pitkään tehohoitoon ja pysyviin elinvaurioihin johtavan taudin. Rokotetut aikuiset ja rokotetut ja rokottamattomatkin lapset sairastavat koronan

yleensä lievänä limakalvoinfektiona, ja heidän riskinsä sairastua vakavasti on vähäinen.

Koronavirus muuntuu jatkuvasti, ja uudet muunnokset ovat olleet edeltäjiään tarttuvampia ja yleistyneet nopeasti. Marraskuussa 2021 saapunut omikron-muunnos on selvästi edeltäjiensä deltaa tarttuvampi. Deltan tartuttavuus- eli R-luku oli 1,3, kun omikronilla R-luku on 3 – 4. Jo joulukuussa pääkaupunkiseudulla tartunnan saaneita oli niin paljon, että kaikki halukkaat eivät päässeet testeihin. Todellinen tautihuippu oli vielä korkeampi kuin näyttäisi verrattessa aikaisempiin tautihuippuihin. Virusta kiertää väestössä edelleen runsaasti ja vain osa tartunnoista todetaan laboratoriotestillä.

Rokotukset suojaavat hyvin vakavalta sairaudelta, mutta tartuntaa vastaan rokotussuoja hiipuu ajan kuluessa. Rokotukset suojaavat myös huonommin omikron-tartunnalta kuin aikaisemmilta varianteilta, joten rokotetut voivat tartuttaa eteenpäin. Omikron-muunnos aiheuttaa lievempää tautia kuin aikaisemmat muunnokset, samoin uudempi omikron BA.2. Rokotetut sairastavat omikroninkin yleensä lieväoireisena limakalvoinfektiona. Tehokas leviäminen tuottaa niin paljon tartunnan saaneita, että pienikin osuus vakavasti sairastuneita riittää aiheuttamaan merkittävää sairaalahoidon kuormitusta.

On mahdotonta torjua testauksen ja tartunnanjäljityksen keinoin lieväoireista, herkästi ja nopeasti leviävää tautia, joka alkaa tarttua jo ennen oireita. Kun virusta esiintyy väestössä paljon, ei todettujen tartunnan saaneiden eristämisestä ja heille altistuneiden karanteeneista ole hyötyä, koska jokainen vastaantulija voi olla yhtä tartuttava. Vaikeassa epidemiatilanteessa on pyrittävä vähentämään ihmisten välisiä kohtaamisia, sekä rajoituksia säätämällä että vaikuttamalla ihmisten käyttäytymiseen.

Helsingin kaupungin alueen tilanne

Helsingissä on havaittu epidemia-aikana yli 150 000 koronatapausta. Helsingin ilmaantuvuus on tällä hetkellä 778/100 000 asukasta/14 vrk (24.4.2022 tilanteessa), ilmaantuvuus on nyt pienimmillään kuluvan vuoden osalta. Todellinen ilmaantuvuus on sitä korkeampi, sillä rajallinen testauskapasiteetti kohdennetaan suurimman riskin tarpeisiin, ja kaikkia oireisia ei ohjata testiin. Noin 40 %:lla testatuista todetaan koronatartunta. Myös jätevesiseurannan perusteella epidemiatilanne on laantumassa.

Koronatilanteen pahennuttua Helsinki ja monet muut suuret kunnat luopuivat ensin karanteenien asettamisesta 10.1.22, ja 21.1.22 valtaosasta eristämisistä. Kun koronaa on yhteiskunnassa paljon, ei eristämällä ja karanteeneilla saavuteta lisähyötyä. Kun suuri osa väestöstä on

jo kohdannut viruksen, ei myöskään ole tarvetta ryhtyä ilmaantuvuuden laskiessa uudelleen asettamaan karanteeneja.

Pitkin syksyä 2021 rokottamattomien lasten koronailmaantuvuus oli rokotettujen ikäryhmiä korkeampi: tartunnan saaneiden osuus oli lapsilla noin kaksinkertainen väestöosuuteen verrattuna. Omikronmuunnoksen saavuttua tilanne muuttui, sillä omikron tarttuu myös rokotettuihin. Rokotettujen osuus tartunnoista kasvoi. Kevään aikana eniten tartuntoja on todettu 20 – 49 –vuotiailla aikuisilla. Alle 20-vuotiaiden todettujen tartuntojen osuus oli suurimmillaan viikolla 3 ja 4, 22%. Viikolla 16 alle 20-vuotiailla todettiin tartunnoista 7 %.

Vaikka viikkojen 33/2021 –16/2022 aikana korona on todettu PCR-testillä 8144 alakouluikäisellä lapsella, joista suurin osa rokottamattomia, on heistä aniharva tarvinnut sairaalahoitoa koronan vuoksi.

Helsingiläisistä yli 18-vuotiaista on 89 % saanut yhden koronarokoteannoksen, 86 % kaksi ja 62 % kolmannen rokotuksen. Isommista koululaisista, 12-17-vuotiaista 80 % on saanut yhden rokoteannoksen ja 74 % jo toisenkin. Rokotusten teho näkyi syyskuussa, kun kahden viikon kuluttua ensimmäisten annosten saamisesta sairastuneiden yläkouluikäisten määrä laski. Omikron tarttuu myös rokotettuihin, ja joulukuussa yläkoululaisten ilmaantuvuus nousi lähes samalle tasolle alakoululaisten kanssa. Riskiryhmiin kuuluvien 5 – 11 –vuotiaiden rokotukset aloitettiin joulukuussa 2021, kaikille ikäryhmään kuuluville tarkoitetut rokotukset viikolla 03/2022 ja toisen annoksen tarjoaminen viikolla 11/2022. Tästä ikäryhmästä 30 % on saanut yhden rokotuksen, ja 15 % toisen annoksen. Määrät ovat todella alhaisia, mutta vastaavat eurooppalaista tasoa. Tätä selittävinä tekijöinä voi ajatella olevan se, että kaikki vanhemmat eivät ole pitäneet rokotusta tarpeellisena, tai lapsen jo sairastettua lykkäävät rokotusta myöhemmäksi.

Kun testauskapasiteetin rajat tulivat vastaan, piti epidemian kehittymistä arvioida muilla keinoin. Helsingin kaupungin sairaalassa ja HUSin osastoilla hoidossa olevien helsinkiläisten koronapotilaiden määrä oli korkeimmillaan viikolla 3 saakka ja kääntyi sen jälkeen laskuun, pysyen kuitenkin korkealla tasolla koko kevään ajan. Myös tehohoidossa olevien potilaiden määrä kääntyi laskuun viikon 3 jälkeen. Ajankohtaisesti tehohoidon tarvetta ei ole helsinkiläisillä potilailla.

Helsingin alueen koulujen tilanne

Helsingissä on noin 54 700 peruskoululaista. Koronan ilmaantuvuus oli koko syksyn 2021 ajan korkea, alakouluikäisillä yli 500/100 000 asukasta/ 14 vrk . Syyskuussa oli korkeampi aalto, noin 800/100 000 asukasta /14 vrk, ja tartuntoja oli muunkielisillä väestöosuutta enemmän. Syysloman jälkeen tartunnat lähtivät nousuun ennen kaikkea kotimaisia

kieliä puhuvilla koululaisilla, ja omikronin saapuminen joulukuun alussa kiihdytti nousun, viikon 51 ilmaantuvuus oli alakouluikäisillä yli 4000/100 000 asukasta/14 vrk. Tartuntojen suuren määrän vuoksi siirryttiin käytäntöön, jossa rehtori tiedottaa koulun koronatapauksista harvintansa mukaan.

Korona tarttuu kaikkialla, missä on ihmisten välisiä kontakteja – mitä läheisempiä ja pitkäkestoisempia, sitä paremmin. Lapset saavat useimmin tartunnan kotoaan tai kaveripiiristä. Korona tarttuu myös koulussa, mutta herkemmin lasten tavatessa toisiaan vapaasti muissa tilanteissa. Koululaisten parissa todetaan jatkotartuntoja, mutta niiden erottaminen varmuudella koulun jälkeen tapahtuneista tartunnoista on mahdotonta. Omikronin korkeampi tarttuvuus lisää tartunnan riskiä sekä koulussa että muissa kontakteissa.

Tarkasteltaessa syksyn 2021 koronalukuja ja poissaolotilastoja voidaan havaita käyrien nousevan ja laskevan samaan tahtiin. Näin ollen koulujen poissaolotilastoista voidaan tehdä päätelmiä koronan ilmaantuvuudesta nyt, kun koululaisia ei ohjata testeihin. Poissaoloja oli paljon syyskuussa delta-aallon tavoitettua koululaiset, sitten ne vähenivät huomattavasti, ja syysloman jälkeen palasivat samalle tasolle ja ampaisivat ylös joulukuussa omikronin myötä. Korkeimmillaan koululaisista oli poissa perusopetuksesta 15 % viikolla 51 – poissaoloja saattoi lisätä valmistautuminen joulun viettoon sukulaisten kanssa – ja kevätlukukauden käynnistyttyä poissaolojen osuus oli tasainen 10-11 % kolmen ensimmäisen viikon ajan. Sen jälkeen poissaolojen määrä alkoi laskea ja oli helmikuusta maaliskuun alkupuolelle pääosin 8% ja 9% välillä. Poissaoloseuranta päättyi 11.3.2022. Leviämistä kouluympäristössä voi edelleen tapahtua. Niin moni on nyt sairastanut ja/tai saanut rokotussuojan, että omikronin aiheuttama merkittävä uusi aalto koululaisten piirissä on kevään 2022 aikana epätodennäköinen.

Etäopetus epidemian hillitsemisen keinona

Alakouluikäisillä koronan ilmaantuvuus oli syksyllä 2021 kolminkertainen verrattuna päiväkotikäisiin, omikronin aikaan kaksinkertainen. Seurauksena tekijöitä ovat koululaisten päiväkotikäisiä huomattavasti suurempi liikkuvuus ja kohtaamiset. Alakouluikäisillä lapsilla saattaa olla useampiakin harrastuksia, joista kussakin tavataan esimerkiksi 5 – 30 muuta lasta. Lapsiryhmät eri luokista ja eri kouluista sekoittuvat muun muassa iltapäivätoiminnassa, harrastuksissa, kerhoissa, kuoroissa, kyläillessä ja juhlissa. Lapset viettävät valvomatonta vapaa-aikaa keskenään. Kännykän katselu vieressä kuuluu suomalaisen kouluikäisen lapsen vapaa-aikaan. Omikronin helpompi tarttuvuus on myös li-

sännyt tartuntoja koululaisjoukoissa, joissa ryhmien sekoittuvuus on väistämättä suurempaa kuin päiväkodeissa.

Koulu on järjestynyt yhteisö, jossa voidaan noudattaa hygieniää ja toimia epidemian rajoittamiseksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ohjeistaa kouluja ja päiväkoteja torjuntatoimista. On tärkeää, että perheet toteuttavat tartunnantorjuntaa myös kotioloissa ja vapaa-aikana.

Koulujen siirtäminen laajasti etäopetukseen lopettaisi koulurakennuksessa tapahtuvat tartunnat. Lasten välillä, lapsista aikuisiin ja aikuisista lapsiin tapahtuvia tartuntoja etäopetus ei kuitenkaan poistaisi, jos ihmisryhmien välisiä kontakteja ei estettäisi muuten. Etäopetusta harkittaessa on ensin vähennettävä kaikkia muita kohtaamisia yhteiskunnassamme; sekä aikuisten, perheiden että lapsiryhmien välillä. Pelkkä etäopetus ei lopeta tarttumista lasten välillä, jos samaan aikaan vapaa-ajan kontaktit jopa lisääntyvät.

Etäopetus aiheuttaa kuormitusta lapsille, heidän vanhemmilleen ja opetushenkilökunnalle ja sen on koettu aiheuttavan oppimisvajetta. Pitkäaikainen etäopetus eriarvoistaa koululaisia, on riski oppilaan jaksamiselle ja jopa mielenterveydelle. Korona on lapsille lievä tauti, ja etäopetuksen haitat lasten yleiselle terveydelle ja hyvinvoinnille ovat huomattavasti etäopetuksen hyötyjä suuremmat. Omikron on niin tarttuva, että se tulee saavuttamaan kaikki yhteiskuntamme jäsenet. Torjuntatoimilla on voitu hidastaa sitä turvataksemme terveydenhuollon toiminnan, mutta loputtomiin se ei ole estettävissä.

Edellä todetusta huolimatta voidaan joissakin tilanteissa perustellusti joutua turvautumaan myös poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin terveyturvallisuuden takaamiseksi sekä tartuntojen ja epidemian hillitsemiseksi. Korona on yllättänyt aikaisemminkin, joten tarpeen vaatiessa on rajoituksia jälleen otettava käyttöön, mutta ei ole todennäköistä, että tätä tarvittaisiin kevätlukukauden aikana. Syyslukukauden käynnistyesä tullevat koronatartunnat taas lisääntymään, kuten kaikki hengitystieinfektiot lasten kokoontuessa yhteen. Jos uusia yllättäviä variantteja ei ilmaannu, lapset sairastavat koronan tavallisena flunssana.

Suosittelvat toimenpiteet epidemian rajaamiseksi kouluissa

Minkään yksittäisen torjuntatoimen merkitystä on vaikea saada tutkimuksin selville. Kaikissa yhteiskunnissa torjuntatoimet ovat yhdistelmä erilaisia keinoja. Kokeellista tutkimusta asiasta ei voi tehdä, se vaatisi jostakin muuten käytössä olevasta toimesta luopumista ja lasten altistamista koronalle, tai hyvin huolellisesti tehtyä eri koulujen käytäntöjä vertailevaa tutkimusta, jossa muut sekoittavat tekijät on vakioitu. Uuden variantin saapuessa on toimittava niiden tietojen ja kokemusten valossa, joita edellisistä varianteista on.

Tiheään toistettuja kotitestejä ehdotettiin oireettomien koululaisten testaamiseen. Nykyisten kotitestien suorituskyvystä omikronin tunnistamisessa oireettomalla lapsella ei ole tutkimustietoa. Omikron tarttuu hyvin jo ennen oireita, ja tartunnan saaneet lapset kehittyvät parissa vuorokaudessa tartuttaviksi. On todennäköistä, että kahdesti viikossa suoritettavat koronan kotitestit eivät estäisi sitä, että ensimmäisen lapsen saadessa positiivisen testin olisivat seuraavat jo tartuttavia. Huoltovarmuuskeskus jakoi kotitestejä myös Helsinkiin ja niitä jaettiin koululaisille käytettäväksi oireisten lasten testaamiseen.

Henkilökohtaisten varotoimien ja testaamisen lisäksi koronan torjuminen perustuu ihmisten välisten kontaktien vähentämiseen sekä pitämällä turvaväliä ihmisjoukon sisällä että estämällä ihmisjoukkojen sekoittuminen. Oleskeleminen pitkiä aikoja sisätiloissa on koronan tarttumiselle otollinen tilanne. Turvavälien pitäminen, käsihygienian tehostaminen, maskien käyttö sekä kohdennetut rajoitustoimenpiteet ovat aikaisemmin olleet hyviä keinoja tapausmäärien pitämisessä maltillisina. Joukkojen sekoittumista on estetty välttämällä yhteistunteja ja isoja yhteistilaisuuksia, porrastamalla välitunteja ja ruokailuja. Epidemian helpottaessa on purettu rajoituksia ja palattu lähemmäs normaalia kouluarkea. Kouluille annettu erillinen maskisuositus poistettiin 21.4.2022. Maskin käyttö jatkossa perustuu omaan harkintaan ja maskeja on edelleen tarjolla kouluilla Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on antanut ohjeet kouluille ja päiväkodeille ja tiedottanut koteja wilma-viestillä.

Terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö Helsingissä

Kaupunginhallituksen tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukainen päätös on edellytys sille, että opetuksen järjestäjä voi tarvittaessa päättää perusopetuslain 20 a §:n 1 momentin nojalla poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisestä. Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtäessä lähiopetusta kuitenkin aina annetaan 1-3 -luokkalaisille, erityisen tuen ja valmistavan opetuksen oppilaille sekä pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaille. Oppilaiden yhdenvertaisuus huomioon ottaen opetus järjestetään niin, että oppilas saa pääsääntöisesti lähiopetusta, ja etäyhteyksiä hyödyntävät opetusjaksot ovat mahdollisimman lyhyitä.

Mikäli poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin joudutaan opetuksen järjestäjän päätöksellä siirtymään, mahdollistaa nyt tehtävä päätös Helsingin kaupungille opetuksen järjestäjänä sen, että opiskelu voidaan tehdyn suunnittelun perusteella järjestää siten, että vuosiluokkien 4-10 oppilaat opiskelevat etäyhteyksiä hyödyntävän ja lähiopetuksen yhdistelmämallin mukaisesti. Vuosiluokkien 4-6 ja 7-10 opetus järjestettäisiin pääsääntöisesti kolmen viikon jaksoissa siten, että 1 tai 2 vuosiluokkaa on viikon etäopetuksessa ja kaksi viikkoa lähiopetuksessa. Mikäli koulun tilat mahdollistavat, niin opetus järjestetään 4-5 -luokkalaisille lähiope-

tuksena. Rehtori ja koulun johto suunnittelevat oppilaiden lukujärjestyksen siten, että taito- ja taideaineiden opetus tapahtuu pääsääntöisesti lähiopetusjaksoilla.

Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisessä opetuksen järjestäminen etäyhteyksiä hyödyntäen suunnitellaan koulu- ja toimipistekohdaisesti. Suunnittelussa otetaan huomioon miten suosituksen mukaisia toimenpiteitä voidaan noudattaa ja mistä syystä poikkeukselliset opetusjärjestelyt toteutetaan edellä mainittuja pääperiaatteita noudattamalla järjestelyt koulukohtaisesti räätälöiden. Suomen- ja ruotsinkielisen perusopetuksen osalta laaditaan koulukohtaiset taulukot, joista ilmenee luokat, jotka ovat kunakin viikon jaksena etäopetuksessa. Alustavien tarkastelujen perusteella 88 suomenkielisestä koulusta 7 erityiskoulua ja 21 koulua olisi kokonaan lähiopetuksessa ja 14 ruotsinkielisestä koulusta yksi on kokonaan lähiopetuksessa. Muissa kouluissa opiskeltaisiin yhdistelmämallin mukaisesti. Päätös poikkeuksellisista opetusjärjestelyistä on voimassa enintään kuukauden ajan, mutta poikkeusjärjestelyjen tarpeellisuutta tarkastellaan jatkuvasti.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala päättää mahdollisesta poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisestä yhteistyössä epidemiologisen toiminnan kanssa.

Tartuntatautilain 58 §:n 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole. Kaupunginhallitus seuraa tilannetta ja tarvittaessa muuttaa päätöstä tai kumoaa päätöksen, jos osoittautuu, että tartunnan vaaraa ei enää ole.

Yksityisille sopimuskouluille ja valtion kouluille on varattu hallintolain 34 §:n mukainen mahdollisuus lausua mielipiteensä koskien valmistelussa olevaa Helsingin kaupunginhallituksen tartuntatautilain 58 §:n mukaista päätöstä oppilaitosten tilojen käyttämisestä ja siihen liittyvästä perusopetuksen poikkeusjärjestelyiden mahdollistamisesta edellistä päätöstä valmisteltaessa. Kuulemiskirjeet on lähetettiin 11.9.2020 ja määräaikaan 18.9.2020 mennessä saatiin saatu yksi vastaus. Tässä vastauksessa todetaan, että kaupunginhallituksen päätös on tarpeellinen tai tarkemmin ottaen välttämätön turvallisen opetuksen järjestämiseksi tartuntatautialtistuksen tai -karanteenin kohdistuessa koulun henkilöstöön tai oppilaisiin.

Helsingissä kaupunginhallitus toimii hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 8b kohdan mukaan tartuntatautien torjunnasta vastaavana toimielimenä. Kaupunginhallituksen tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukainen päätös on edellytys sille, että opetuksen järjestäjä voi tarvittaessa päättää perusopetuslain 20 a §:n 1 momentin nojalla poikkeuksellisiin ope-

tusjärjestelyihin siirtymisestä. Jotta mahdollinen päätös poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisestä voitaisiin perustaa aina uusimman tilannetietoon, joudutaan päätös todennäköisesti tekemään kiireellisellä aikataululla. Päätöksenteon mahdollinen viivästyminen saattaisi aiheuttaa huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle, minkä vuoksi viivytyksettömän käsittelyn takaamiseksi on tarkoituksenmukaista siirtää poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtämisestä päättäminen opetuksen järjestäjälle. Myös Espoon ja Vantaan kaupunginhallituksissa on tehty vastaavat päätökset.

Kaupunginhallitus päätti lukuvuoden 2020-2021 aikana kymmenen kertaa poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen mahdollistamisesta. Edellisen kerran kaupunginhallitus on päättänyt asiasta 9.8.2021 § 558 ajalle 10.8.-9.9.2021, 6.9.2021 § 608 ajalle 10.9-9.10.2021, 4.10.2021 § 723 ajalle 10.10.-9.11.2021, 8.11.2021 § 825 ajalle 10.11- 9.12.2021, 29.11.2021 § 899 ajalle 10.12.2021-9.1.2022, 10.1.2022 § 9 ajalle 10.1.-9.2.2022, 7.2.2022 § 113 ajalle 10.2-9.3.2022, 7.3.2022 § 181 ajalle 10.3-9.4.2022 ja 4.4.2022 ajalle 10.4-9.5.2022 § xxxx. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimialajohtaja on vuoden 2020-2021 aikana päättänyt poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisestä 15 kertaa.

Päätös on valmisteltu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan, sosiaali- ja terveystoimialan ja kaupunginkanslian yhteistyönä.

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi
Timo Korhonen, yksikönpäällikkö, puhelin: 09 310 21012
timo.korhonen(a)hel.fi
Anna Kukkola, kaupunginasiainjohtaja, puhelin: 09 310 64694
anna.kukkola(a)hel.fi
Siiri Vainikainen, epidemiologisen toiminnan lääkäri, puhelin: 09 310 28640
siiri.vainikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 OKM THL suositus - opetus ja varhaiskasvatus 1.3.2022

Muutoksenhaku

Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto
Hallintovalitus, todisteellinen tiedoksianto

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallintovi-
rasto / opetus- ja kulttuuritoi-
men va

Helsingin ja Uudenmaan sai-
raanhoitopiiri

Opetushallitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö

Terveyden- ja hyvinvoinnin
laitos

Yksityiset sopimuskoulut

Yksityiset ja valtion peruskou-
lut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto

Esitysteksti

Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto

Esitysteksti

Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto

Esitysteksti

Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto

Esitysteksti

Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto

Esitysteksti

Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto

Esitysteksti

Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto

Hallintovalitus, todisteellinen tiedok-
sianto

Esitysteksti

Hallintovalitus, tavallinen tiedoksianto

Hallintovalitus, todisteellinen tiedok-
sianto

Tiedoksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kaupunginkanslia

Palvelukeskus

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 04.04.2022 § 246

HEL 2020-009208 T 12 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti määrätä tartuntatautilain 58 §:n nojalla, että Helsingin kaupungin alueella sijaitsevien perusopetuslain mukaista perusopetusta antavien oppilaitosten tiloja voidaan käyttää perusopetuksen antamiseen seuraavin edellytyksin.

09.05.2022

Tiloja käytettäessä tulee tartuntatautilain 1 §:ssä säädetty tartuntatautilain tarkoitus huomioon ottaen noudattaa opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) sekä Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) 1.3.2022 antamaa ja päivityksin täydennettyä liitteenä olevaa suositusta (liite 1).

Päätös on voimassa ajan 10.4-9.5.2022 tai kunnes asiasta toisin päätetään.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

07.03.2022 Ehdotuksen mukaan

07.02.2022 Ehdotuksen mukaan

10.01.2022 Ehdotuksen mukaan

29.11.2021 Ehdotuksen mukaan

08.11.2021 Ehdotuksen mukaan

04.10.2021 Ehdotuksen mukaan

06.09.2021 Ehdotuksen mukaan

09.08.2021 Ehdotuksen mukaan

03.05.2021 Ehdotuksen mukaan

29.03.2021 Ehdotuksen mukaan

01.03.2021 Ehdotuksen mukaan

01.02.2021 Ehdotuksen mukaan

04.01.2021 Ehdotuksen mukaan

07.12.2020 Ehdotuksen mukaan

09.11.2020 Ehdotuksen mukaan

05.10.2020 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

31.08.2020 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

10.08.2020 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256

09.05.2022

katja.rimpila(a)hel.fi
Timo Korhonen, yksikönpäällikkö, puhelin: 09 310 21012
timo.korhonen(a)hel.fi
Anna Kukkola, kaupunginasiainmies, puhelin: 09 310 64694
anna.kukkola(a)hel.fi
Siiri Vainikainen, epidemiologisen toiminnan lääkäri, puhelin: 09 310 28640
siiri.vainikainen(a)hel.fi